

Urtxintxek ehungileen greba hautsi omen zutenekoa

LES VAGUES DE MANRESA

Ezkerrean, Kataluniako ehungintza fabrika 1911n. Alboan, garai hartako ehungintza sektoreko greba irudikatzen duen olioia.

MANLLEU (KATALUNIA), XX. MENDE HASIERA. Bartzelonako inguru osoan bezala, Ter ibaiak zeharkatzen duen udalerrian garapen industrial bizkorra izan zen aurreko mendean, energia hidraulikoak mugiarazten zituen ehungailuei esker. Baina mende aldaketarekin bat, ehungintzaren krisialdia iritsi zen, Espainiak azken koloniak galdu izanak merkatua asko murriztu zuelako gehienbat. Langileen baldintzak, aurrez ere gogorrak, larriagotu egin ziren, eta inguruko beste askok bezala, Manlleuko ehungileek grebara jotzea erabaki zuten behin baino gehiagotan.

Ehungintza fabriketako jabeak grebalarien eskulana ordezkatzeko zuten langileen bila aldameneko herrira joan omen ziren, Santa María de Corcó-ra. Baita ehungailuak martxan izateko adinako taldea bildu ere. Santa María de Corcóri *L'Esquirol* (katalanez, "urtxintxa") ere esaten diote, herrian izen bereko taberna ezaguna zegoelako, eta tabernan, kaiola batean sartuta, karraskari txikia. Horrenbestez, Manlleuko grebalariek haien ordezkari jarduten zuten greba-hausleei *esquirol* esaten hasi omen zitzairen. Izengoiti bitxia pixkanaka zabaldu zen, Kataluniako mugak ere gairitu zituen eta greba-hausleren sinonimo da gaur egun gaztelania hitz egiten den

lurraldeetan. Horixe da behintzat RAEk (Espainiako Errege Akademiak) bere hiztegian, *esquirol* hitzari dagozkion atalean, jasotzen duen azalpena.

Bertsio hori bera jaso zuen Rafael Puget Manlleuko industrialariak bere memorietan, Josep Pla idazleak *Un senyor de Barcelona* (1945) lanean aipatu bezala. Gainera, Pugeten arabera, goitizena Katalunia osoko lehenengo grebetako batean sortu zen.

Beste iturri batzuen arabera, ordea, eskirol ezizenaren jatorria zaharragoa da, Kataluniako langile mugimendua jaiotzearekin bat sortutakoa, hau da, langileak greba borroka tresna gisa erabiltzen hasi baino lehenagokoa.

Bigarren bertsio hori hemerrotekan bermatzen da; 1941. urteko artikulua batean dagoeneko eskirolak aipatzen dira, eta kazetaria ez da Santa María de Corcóko biztanleez ari. Urte horretan, Igualada herrian, Bartzelonako Ehungileen Mutualitatea ezartzeak protestak eta liskarrak eragin zituen. Testuinguru horretan, mutualitatearekin bat egin zuten langileei "urtxintxa" esaten omen zieten, eta bazkide ez zirenei, aldiz, "mairu". ■

Arrastoak

Naziek lapurtutako ondarea erreskatatu nahi du Greziak

BUNDESARCHIV BILD

II. MUNDU GERRAN naziek indarrez ebatsitako ondarea itzultzeko eskatu du Atenasko gobernuak. Greziar agintarien arabera, alemaniarrek Neolito garaiko milaka pieza eraman zituzten, besteak beste. 1941 eta 1944 urteen artean galdutako ondarearen zerrenda ahalik eta osoena lortzeko

ikerketa egiten ari dira eta, piezak itzultzeko eskatzeaz gain, Greziak nazien okupazioaren kalte ordainak ere erreklamatu ditu: 162.000 milioi euro. Alemaniako gobernuak Greziaren erreskatearen zati handi bat bere gain hartu duela erantzun du. Nondik zatoz, mendira noa. ■